

Verslag workshop: Respect voor diversiteit

Werkgroep 2: Respect voor diversiteit

Richtsnoer 1: Leren appreciëren van de rijkdom aan culturen en diversiteit.

Richtsnoer 2: Bannen van alle vormen van discriminatie en racisme.

Onder leiding van: Gert Eeraerts (coördinator Buurtsport Brussel)

Verslaggever: Sam Beelprez (stagiair ICES vzw)

1. Bespreking schema Wallgrave & Vettenburg

Wallgrave en Vettenburg bestudeerden vanuit criminologisch standpunt hoe het komt dat allochtonen meer in contact komen met het gerecht. Het besproken schema maakt duidelijk dat allochtonen vaak in een spiraal terechtkomen die hen weinig kansen geeft om hieraan te ontsnappen. Elke stap in de spiraal kan wel doorbroken worden wanneer iemand zich aantrekt van hun lot. Leerkrachten en trainers kunnen hierin een cruciale rol spelen. Het schema is terug te vinden op de website van ICES vzw.

2. Oefening 1: Drempels tot sportbeoefening

Allochtonen ondervinden een heleboel drempels die het participeren in georganiseerde sport bemoeilijken. Deze drempels kunnen door verschillende toepassingen verkleind worden. Tijdens de workshop werd per drempel en per toepassing het probleem even geschetst waarna in interactie met de aanwezigen mogelijke oplossingen werden gezocht. De voorgestelde initiatieven werden ook telkens getoetst aan de realiteit om de haalbaarheid van de projecten te bespreken. In onderstaand schema vindt u een overzicht van de bevindingen die naar voor kwamen in de workshop.

Drempel	Toepassing	Probleemschets & Oplossingen
Onbekend is onbemind	Promotie gericht op doelgroep en gebruik Youtube, Facebook, Netlog, ...	Allochtonen gebruiken geen geschreven bronnen. Uitgebreide brochures met het sportaanbod en foldertjes gericht op de doelgroep zullen weinig effect hebben. Informatie verspreiden via Youtube, Facebook, Netlog en eenvoudige websites is veel efficiënter. Het is een wijdverspreide misvatting dat allochtonen geen toegang hebben tot het internet. Indien men geen internet thuis heeft, gaat men naar de bibliotheek of surft men op school. Bijkomend voordeel van het gebruik van elektronische informatieverspreiding is dat dit draagvlaak erg gemakkelijk is om foto's en info te verspreiden. Daarnaast is het plaatsen van verschillende kleine berichten minder arbeidsintensief dan het ontwerpen van een zoveelste folder of brochure.
	Het inzetten van intermediairen	Voor federaties is trajectbegeleiding naar een clubs toe erg arbeidsintensief. Gelukkig bestaan er een heleboel initiatieven die bepaalde taken kunnen overnemen. Zo gaat Buurtsport samen met de club ervoor zorgen dat een gestructureerde werking op poten wordt gesteld. Ook Bloso moedigt aan om een netwerk te installeren (bv met Buurtsport en een Provinciaal Integratiecentrum) zodat de clubs met een heleboel partners samenwerken. Het is aan de federatie om enerzijds dergelijke hulp te promoten naar de clubs toe en anderzijds te controleren dat ze wel degelijk deze ondersteuning gebruiken.
	Meertalige promotie	In de huidige situatie passen clubs wel tweetalige communicatie toe, maar geen anderstalige. In sterk anderstalige omgevingen kan de promotie eventueel ook in een andere taal worden vertaald.
	Lessen organiseren in de school	Het is erg moeilijk om allochtone ouders rechtstreeks te contacteren en te informeren over het sportaanbod van een club/federatie. Een schoolomgeving biedt een uitstekend forum voor een club. Wanneer een school iets organiseert waarbij de ouders betrokken zijn, kan een club zich hierin profileren. Een goed voorbeeld hiervan is de BBJF die in samenwerking met scholen Jiu Jitsu op schoolniveau introduceerde. Geleidelijk aan werden deelnemers uit de scholen naar de club zelf "gelokt".
	Inzet van culturele bemiddelaars	Het hebben van een allochtoon in de club of federatie helpt enorm. Hij of zij kan op een meer inzichtelijke manier omgaan met de doelgroep en zal vaak vlotter kunnen communiceren met - zijn cultuurgenoten. Het is voor hem/haar vanzelfsprekend om rekening te houden met de culturele en sociale opvattingen. De persoon in kwestie moet wel aangenomen worden voor zijn kwaliteiten en niet juist omdat hij een allochtone achtergrond heeft.
	Oprichten van extra clubs	We weten waar de kansarme wijken zich situeren in een stad. Allochtonen mogen niet als synoniem van kansarm worden beschouwd, de realiteit leert ons echter wel dat veel allochtonen opgroeien in een kansarm milieu. Als federatie kan je een club oprichten specifiek in zo'n wijk.

		Hier ligt de markt open om specifiek je sport te promoten naar je doelgroep van allochtonen toe. De federatie dient te beslissen in welke mate ze mensen ondersteunt om een club op te richten.
Financieel	Probleem?	De financiële drempel bestaat weldegelijk. 1 euro per les wordt vaak als te duur beschouwd. Veel hangt af van de waarde die de ouders hechten aan de club/sport. Bij voetbal is 350 euro lidgeld geen probleem, de sport wordt hoog gewaardeerd. Vanuit het standpunt van de ouders is er namelijk nog een kans dat hun zoontje later profvoetballer wordt. Erg belangrijk is dus om na te gaan waar de drempel vandaan komt. KAN men het inschrijvingsgeld niet betalen of WIL men het niet betalen. Pas als men weet waar het probleem ligt, kan een oplossing worden gezocht.
	Overheidsmaatregelen promoten	Er bestaan een hele reeks aan initiatieven waarmee kansarmen een deel van hun inschrijvingsgeld voor een sportclub kunnen recupereren. Verschillende mutualiteiten geven geld terug, het participatiedecreet kan aanleiding zijn tot initiatieven die geld terug betalen, ... Maar ook het OCMW heeft een budget specifiek om mensen te helpen die een bepaalde sport wegens financiële redenen niet kunnen uitoefenen. Dergelijke initiatieven bestaan dus bij de vleet, vele clubs hebben hier echter geen weet van. Het is aan de federaties om de clubs over de mogelijkheden te informeren.
	Uitzonderingen toelaten op uniform en trainingskampen	Uitzonderingen toelaten op uniformen of het participeren aan trainingskampen bestaat reeds in vele clubs. Het probleem is echter dat jongeren de sport willen beleven net zoals al de rest. Er bestaan echter oplossingen om bv. de uitrusting goedkoper te maken. Een kimono kost veel geld. Wanneer men echter een grote hoeveelheid aankoopt (vanuit de federatie of de club) en zonder winst gaat verkopen, zal de prijs al sterk gedrukt worden. Er kan ook een systeem uitgewerkt worden waarbij de kimono's worden doorgegeven als de kinderen eruit groeien. De algemene financiële problemen kunnen sterk verlicht worden door een systeem te introduceren waarin in schijven betaald kan worden. September is voor vele ouders een kostelijke maand, het toelaten om (een deel van) het geld enkele maanden later te betalen is voor velen al een grote hulp.
Taalbeleid		Sport is zeer visueel. Taal hoeft helemaal geen probleem te zijn. Trainers dienen wel opgeleid te worden om tijdens de training gebruik te maken van tekens, demonstraties, enz.
Tijd		In het weekend kan je geen enkele allochtone jongere bereiken. Iedereen zit namelijk op de Koranschool, hier kan je onmogelijk mee concurreren. Het probleem van een verschil in

		tijdsindeling met de autochtone bevolking kan opgelost worden door trainingen of competities ook in de week aan te bieden. Dit kan je natuurlijk enkel als je een bepaald percentage allochtonen hebt in uw club.
Religie	Aangepaste training aan de Ramadan	Laat toe dat er individuele uitzonderingen gemaakt worden voor personen die zich in de Ramadan bevinden. Heb respect voor hun religie en ga vooral zelf niet zeggen hoe ze hun religie moeten beleven.
	Halal eten aanbieden	Het aanbieden van Halal eten moet vergeleken worden met het aanbieden van vegetarisch eten. Je moet er rekening mee houden bij het samenstellen van je menu maar hoeft helemaal niet heel het menu Halal te maken. Zorg dat ze tenminste iets kunnen eten. Ook erg belangrijk is om te communiceren of het eten Halal is of niet. Vaak vindt men het te beschamend om dit te vragen.
	Internaat/externaat	Moslima's kunnen onmogelijk hun dochters op internaatskamp sturen. Dergelijke sportkampen dienen niet afgeschaft te worden, maar ze moeten voor bepaalde kinderen in externaatsformule aangeboden worden.
	Aanpassingen aan kledijvoorschriften	Moslima's zullen zich nooit in een turnpak hullen. Laat voor trainingen toe dat men gewoon in training komt. Uiteraard is voor vele sporten bepaalde wedstrijd kledij vereist. Maak duidelijk dat wanneer men in competitie wil sporten, ze de kledijvoorschriften dienen te respecteren.
	Trainen/wedstrijden met hoofddoek	Het is best dat het al dan niet spelen met hoofddoek niet wordt opgenomen in het reglement. Dit zal alleen maar voor verdere problemen zorgen. Wanneer er hygiënische, veiligheids- of gezondheidsredenen zijn om een hoofddoek te verbieden, moet dit uitgelegd worden aan de moslima's. Vaak zullen ze deze problemen onderkennen en een creatieve oplossing zoeken. Vele van deze creatieve oplossingen zijn totaal niet storend, ga deze dan ook niet verbieden. Belangrijk is om als federatie zelf een lijn te trekken wat wel en niet mag. Zorg wel dat je een gegronde reden hebt voor je beslissing. Het is aan de moslima's om een oplossing te vinden, geef zelf de oplossing niet. Wees consequent in wat je verbiedt. Wanneer een pet niet toegestaan is en een hoofddoek wel, zal je gegarandeerd problemen krijgen.
	Houden van Ramadanfeest	Wanneer je club veel allochtonen kent, kan je als blijk van waardering een Ramadanfeest geven (in de trant van een Sinterklaasfeest voor de autochtone bevolking). Gebruik de symboliek van de Ramadan, maar maak er zeker geen religieus feest van. Niet iedereen in de club heeft namelijk deze religie.

		Stel dit initiatief open naar iedereen, zeker niet alleen naar de Moslims. Tast vooraf wel af of er in je club een draagvlak voor dit initiatief bestaat. Zowel de voorzitter als de meerderheid van de leden moet dit een goed idee vinden. Wanneer er te veel mensen niet willen meewerken, zal je juist een negatief effect krijgen.
Vrouwen en religie	Gescheiden kleedkamers	Vaak is dit een evidentie, ook in onze maatschappij. Maar het blijft wel erg belangrijk. Ook kinderen moeten een gescheiden kleedkamer hebben. In onze maatschappij heerst het gevoel dat onder de 12 jaar dit nog allemaal geen rol speelt. Bij een andere religie ligt dit echter heel gevoelig.
	Gescheiden trainingen aanbieden	Wanneer een sport te weinig deelnemers van beide geslachten heeft, is het natuurlijk erg moeilijk om gescheiden training of competitie aan te bieden. Bij voldoende deelnemers kan dit overwogen worden.
	Afschermen van de sportzaal "Ladies Only"	Bepaalde uren kunnen vrijgehouden worden enkel voor dames. Zo kan een zwembad eventueel een "Ladys only" zwemuur invoeren.
Mobiliteit	Probleem	Kansarmen gaan vaak niet buiten hun wijk, hun gehele leven (vrije tijd, familie, school,...) speelt zich daar af. Mobiliteit is een erg groot probleem bij allochtonen. De infrastructuur die clubs gebruiken ligt vaak buiten deze wijken, dit is één van de grote problemen waarom allochtonen hun weg niet vinden naar georganiseerde sport.
	Nieuwe infrastructuur	De overheid moet gestimuleerd worden om in die wijken kleine sportinfrastructuur te bouwen. Het oprichten van sportloodsen, waarbij oude loodsen met weinig middelen omgebouwd worden in een sportcomplex, is een goede oplossing hiervoor.
	Invoeren carpooling	Het invoeren van carpooling door trainers, ouders, ... kan een oplossing bieden.
	Inzetten van intermediaren	Het afhalen door derde partijen wordt wegens financiële overwegingen erg weinig gedaan en is waarschijnlijk ook weinig realistisch.
	Ophalen van school	Het samenwerken met scholen kan ook een oplossing bieden. Kinderen kunnen bijvoorbeeld na schooltijd onder begeleiding al stappend naar de club gaan.
Sporttechnisch	Verbreden van sport	Het gebruik van andere materialen en oefenvormen kan het specifiek sporttechnische wat camoufleren en uitbreiden naar zaken die nieuwe sportbeoefenaar wel kunnen uitoefenen.
	Verbreden	Allochtone jongeren komen vaak op een latere leeftijd in de sport terecht en hebben dus een grote

	competitievormen	<p>technische en tactische achterstand. Vaak zijn ze dan ook niet welkom omdat ze het gewenste niveau niet bereiken.</p> <p>Een oplossing kan zijn om deze kinderen tijdelijk bij te scholen in een aparte groep. In deze groep worden andere regels toegepast zodat ongekennde technische elementen niet hoeven gebruikt te worden. Wanneer ze de vaardigheden onder de knie hebben, kunnen ze bij de gewone competitie aansluiten.</p>
	Meer aandacht voor recreasport	Niet iedereen wil competitiesport uitoefenen. Wanneer in de club ook aandacht wordt besteed aan het recreatief beoefenen van de sport, zal een grotere doelgroep worden aangesproken.
	Gemengde groepen	Gemengde groepen van technisch vaardige spelers en technisch beperkte spelers kunnen ervoor zorgen dat ook de spelers met beperkingen plezier kunnen ervaren bij het spel. Zo is bijvoorbeeld het spelen van volleybal onmogelijk wanneer niemand in het team een correcte receptie kan uitvoeren. Wanneer in elke groep enkele mensen worden geplaatst die dit wel kunnen, zal dit ervoor zorgen dat iedereen op een volwaardige manier kan volleyballen.
Verwachtingen aan de familie, omgeving		<p>Bij vele clubs worden ouders ingeschakeld om truitjes te wassen, kinderen te vervoeren naar de match, enz. Allochtonen weten vaak niet dat er van hen verwacht wordt dat ze helpen in de sportclub. Dit blijkt trouwens ook steeds meer een probleem te zijn voor de autochtone bevolking. Daarnaast is er ook nog het probleem van de kantine. De cafécultuur die bij ons zo ingebakken is, is een drempel voor de allochtonen. In hun cultuur betekent gezellig samenzijn eerder samen gaan eten of samen naar de cinema gaan.</p> <p>De oplossing is om deze zaken niet te gaan verplichten. Verklaar waarom bepaalde gebruiken bestaan (bv. een drankje in de cafétaria is een toffe manier om een training te eindigen) en leg uit dat bepaalde zaken niet verplicht zijn (bv. alcohol consumptie is niet verplicht. Dit lijkt evident, maar is het niet).</p>

Wanneer we de drempels proberen weg te nemen moeten we ons constant afvragen of het initiatief binnen de perken blijft. Diversiteit moet gerespecteerd worden, maar pas op dat je geen brug te ver gaat. Het blijft een moeilijke evenwichtsoefening waarbij weloverwogen keuzes moeten gemaakt worden.

3. Oefening 2: Interculariseringstraject

Er werd kort toegelicht welke verschillende stappen moeten doorlopen worden in een intercultariseringstraject. Dit traject kan teruggevonden worden op de website.

4. Oefening 3: Good Practices

Als laatste werd ook nog een overzicht gegeven van verschillende Good Practices uit de sportwereld. Deze kunnen worden teruggevonden in de Toolkit over Racisme in de sport.